

บทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา  
ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 The Administrative  
Roles in Internal Supervision of School Administrators  
in Banglang Dam Educational Quality Development Network Center,  
Bannang Sata District, Yala Primary Educational Service Area Office 2

สารีปะ ยูโซะ

Saripa Yuso

คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

### Abstract

This study aimed to: 1) examine the administrative roles in internal supervision of school administrators, 2) compare these roles, and 3) investigate problems and suggestions regarding internal supervision. The sample consisted of 108 teachers from the Bang Lang Dam Educational Quality Development Network Center under Yala Primary Educational Service Area Office 2, selected using Yamane's formula. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-way ANOVA). When significant differences were found, Scheffé's method was employed for further analysis.

The findings revealed that: 1) overall, the administrative roles in internal supervision were rated at a high level. Personnel development had the highest mean, while instructional media development had the lowest. 2) The comparison of roles based on gender, age, educational level, and work experience showed no statistically significant differences overall. When considering gender, no differences were found in all aspects except curriculum development, which showed a statistically significant difference at the .05 level. 3) Regarding problems and suggestions, the most critical issue was in instructional supervision, particularly the lack of continuous monitoring. The most frequent suggestion was that administrators should conduct supervision systematically and continuously.

**Keywords:** In terms of teaching supervision. 1; In terms of human resource development.2; School administration 3

## บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรหาโรยามาเน่ จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่าง ทำการทดสอบโดยใช้วิธีการของเซฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ตัวแปรเพศพบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3.) การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือด้านการนิเทศการสอน คือ การดำเนินการนิเทศ ติดตามไม่ต่อเนื่อง และพบด้านที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ด้านการนิเทศการสอน คือ ผู้บริหารควรมีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

**คำสำคัญ :** ด้านการนิเทศการสอน 1; ด้านการพัฒนาบุคลากร 2; บริหารสถานศึกษา 3

## บทนำ

สังคมยุคปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการแข่งขัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การค้าการติดต่อสื่อสารหรือการคมนาคม ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยประเทศที่เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและสังคมแห่งการเรียนรู้ประเทศนั้นก็จะมีความเจริญก้าวหน้ามีความมั่นคงและได้เปรียบทางการแข่งขัน เนื่องจากเป็นประเทศที่ทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพและมีการพัฒนาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบการศึกษาในยุคปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งประเทศไทย ยังมีประสบปัญหาในด้านคุณภาพของคนของแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะของแรงงานไม่ตรงกับความต้องการ ในขณะที่คนไทยจำนวน ไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลกระทบต่อค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐาน การพัฒนาคนใหม่ให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้

และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็ง และมีส่วนรวมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559: 11 – 12)

การนิเทศภายในโรงเรียนนั้นเป็นกระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การนิเทศภายใน จึงเป็นกระบวนการชี้แนะ แนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการนิเทศตั้งอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่ง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศภายในจัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ในการปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นจะประสบผลสำเร็จได้ผลดีเพียงไรก็ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะ และความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ศึกษานิเทศก์นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา โดยให้ครูมีโอกาสค้นคว้างานที่จะต้องทำด้วยตนเอง ปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร หรือยุคโลกาภิวัตน์ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนการสอน โดยผู้นิเทศเป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือครู ให้เป็นผู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะของสังคมที่มีวิทยาการต่างๆ ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง นรัญชญาดา หอมทิพย์ (2565:14) สำหรับการนิเทศภายในสถานศึกษานั้น จะต้องได้รับการร่วมมือให้ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน หรือหัวหน้าฝ่ายครูและบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นผู้ที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ มีระบบที่ดี ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความร่วมมือสร้างสรรค์แบบประชาธิปไตย เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงสุดในทุกๆด้าน เมื่อมีการนิเทศภายในสถานศึกษาแล้วจะต้องบรรลุผลดังต่อไปนี้คือพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานความสัมพันธ์อีกทั้งสร้างขวัญและกำลังใจ พัชรินทร์ สำนักวิชา (2564:13)

นอกจากนี้ ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 2 มีจำนวนสถานศึกษา 8 โรงเรียน และในจำนวนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา มีสถานศึกษาที่มีผู้บริหารดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 8 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 (2567: 14) กล่าวว่า สถานศึกษาในศูนย์เครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา การนิเทศภายในอยู่ในระดับพอใช้ นอกจากนี้ยังได้ให้ ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารไม่มีเวลาในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูภายในโรงเรียน ดังนั้นควรให้ผู้บริหารแบ่งเวลาใน การปฏิบัติ การนิเทศภายใน เพื่อให้โรงเรียนพัฒนากระบวนการนิเทศภายในให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นและผู้บริหารบางโรงเรียนไม่ใส่ใจ การนิเทศการ ปฏิบัติงานของครู ดังนั้นผู้บริหารควรมีการประเมินการปฏิบัติงานของครูด้านต่างๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ของครู การ วัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 2 (2568: 30)

ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการนิเทศในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จึงสนใจที่ จะศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 เพราะจากข้อมูลยัง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ยังมีปัญหาส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากขาดการนิเทศการ สอน และจากข้อเสนอแนะรายงานผลการนิเทศการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา2567 จึงต้องการทราบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติตามบทบาทการนิเทศอย่างไร เกิดผลต่อสถานศึกษาอย่างไร ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อ

บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยข้อมูลที่ได้สามารถพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนิเทศภายในของสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ทราบเกี่ยวกับนโยบายบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 สามารถใช้ผลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเรื่องบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อศึกษา
2. ทราบผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสามารถใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการส่งเสริมบทบาทการบริหารงานการนิเทศภายในสถานศึกษา

## ขอบเขตการวิจัย

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยมีขอบเขตดังนี้

### ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 148 คน (ที่มา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 108 คน จาก 8 โรงเรียน ได้มาจากการคำนวณตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

## ทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายหลายประการ ดังนี้ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ (2563:21) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง แนวทางนโยบายที่ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงานเป็นการเชื่อมโยงนโยบายกับการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ความสามารถเป็นผู้นำครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ัญญาภรณ์ นาจำปา (2565:11) การบริหารการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมต่าง ๆทางการศึกษาที่บุคคลหลาย คนร่วมกันดำเนินการ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอนุจิรา บันโย (2565:30) กระบวนการในการดำเนินงานโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ภารกิจขององค์การบรรลุเป้าหมายตาม วัตถุประสงค์ ซึ่งอาศัยหลักการจัดการพิจารณาวิสัยทัศน์การวางแผน การสั่งการ การควบคุม การติดตาม และการ ประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการบริหาร ได้แก่ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเอาทั้งศาสตร์ ตลอดจน ทฤษฎีการต่าง ๆมาใช้ประกอบอย่างเหมาะสม นาซิบ (Nasib. 2018) ให้ทัศนะว่าการบริหารการศึกษา ในความหมาย ทั่วไป (General Administration) หมายถึง การจัดระเบียบและดำเนินโครงการของกิจกรรมและหน้าที่เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ต้องการ และกำหนดเป็นศิลปะของการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จผ่านผู้อื่นในองค์กร โดยประยุกต์ใช้กับการ บริหารการศึกษา (Educational Administration) โดยให้เหตุผลว่าการบริหารการศึกษาเป็นสาขาที่ผสมผสาน เป็น แหล่งที่มาของแนวคิดจากหลากหลายสาขาการบริหารการศึกษาจึงมีองค์ประกอบหลายอย่างที่เหมือนกันกับการ บริหารธุรกิจหรือการบริหารในสาขาอื่น ๆ การเรียนรู้ศาสตร์ทางการบริหารสาขาหนึ่ง จึงสามารถถ่ายทอดไปยังอีก สาขาหนึ่งได้โดยเฉพาะเรื่องของการระดมความพยายามของผู้คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เพียงแต่เป้าหมาย ต่างกัน กลยุทธ์ที่นำมาใช้จึงแตกต่างกันไป เช่น การบริหารธุรกิจเป้าหมาย คือ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และใช้กลยุทธ์ เพื่อการตลาดและผลกำไร ในขณะที่การบริหารการศึกษามุ่งหวังคุณภาพของผู้เรียน และใช้กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการ สอนและการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิก ของสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยอำนวยความสะดวก และดำเนินงานในการพัฒนาเป้าหมาย และนโยบายพื้นฐานเกี่ยวกับการ สอนและการเรียนรู้การบริหารการศึกษาเกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา ตั้งแต่โรงเรียนและวิทยาลัยไปจนถึง กระทรวง เพื่อดำเนินงานให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดีโดยอาศัยปัจจัยสำคัญ การบริหารที่สำคัญ 4 อย่างเรียกว่า 4Ms ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) รวมทั้งมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และ พัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการในสถาบันการศึกษาหรือเรียกว่า ภารกิจทางการบริหารการศึกษาหรือ งานบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษามีหลักการที่มีความแตกต่างกันตามบริบทต่าง ๆ ซึ่งมีนักวิชาการบริหารการศึกษา หลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษา ดังนี้สมเกียรติ ตั้งยังยืน (2567:25) ให้ความหมายว่า หลักการบริหารการศึกษา หมายถึง แนวทางและหลักเกณฑ์พื้นฐานที่ผู้บริหารการศึกษาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการ วางแผน การดำเนินงาน การควบคุม และการประเมินผลการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปอย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ปราณี ศรีวิชัย (2565:54) เสนอว่า หลักการบริหาร การศึกษา หมายถึง กรอบแนวคิดและหลักปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับในวงการการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการศึกษาสมบัติ โพธิ์หล้า และคณะ (2563:31-21) กล่าวว่า หลักการบริหารการศึกษาเป็นการ บริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม ให้ความสำคัญในระบบการจัดการทุก ๆ ชั้น ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลกระทบ (Impact) รวมทั้งการดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และมี ระเบียบแบบแผนอย่างเป็นระบบตามทฤษฎีเชิงระบบ ซึ่งเป็นเครื่องมือพัฒนาคนและสังคมได้อย่างแท้จริงก็จะเกิดขึ้น อย่างมีทิศทางด้วยความร่วมมือร่วมใจกันทั้งระบบเริ่มตั้งแต่ผู้ที่จะมากำกับดูแลงานทางด้านการศึกษาพรรคดี อรุณรัตน์

ชัยรัตน์ (2563:38) อธิบายว่า หลักการบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบันต้องหลักการหลายอย่าง ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์เป็นการวางกรอบในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเป็นเครื่องมือที่ใช้กำกับการประเมินตามแผน มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และเป็นการช่วยส่งเสริมศักยภาพในการบริหารจัดการบนสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง การวางแผนกลยุทธ์มีความสำคัญซึ่งในยุคที่โลกปรับเปลี่ยนการปรับสู่ความปกติใหม่(New Normal) ผู้บริหารต้องตั้งเป้าหมายสร้างแรงบันดาลใจรวมทั้งกระบวนการในการทำงานเป็นการเดินทางสู่องค์กรในรูปแบบใหม่ การกำหนดกลยุทธ์จึงสำคัญเพื่อเป็นการรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด และไม่คิดว่าจะเกิดเมื่อโลกก้าวเข้าสู่ภาวะถดถอยหรือการล่มสลายในบางสิ่งบางอย่าง

สรุปได้ว่า หลักการบริหารการศึกษาเป็นบทบาทของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารที่จะต้องนำเทคนิค วิธี และกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิผลและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา มีภาวะผู้นำในการบริหาร ใช้หลักการกระจายความรับผิดชอบค้ำถึงหลักการบริหาร คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน รวมทั้งการบริหารจัดการบนสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้

การนิเทศการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ควรศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ รวมถึงวิธีการของการนิเทศการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “การนิเทศการศึกษา” ดังนี้ บุศรธ ะติ (2560: 10) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งโดยความร่วมมือระหว่างครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยให้การช่วยเหลือ ชี้แนะในการจัดระเบียบการเรียนรู้อุปกรณ์การทำงานของครูในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ญาณี ญาณะโส (2562: 10) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา โดยมีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสนับสนุน ชี้แนะชี้แนะ เพื่อการพัฒนาของบุคลากรในสถานศึกษา และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดและส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กลิดแมน (Glickman.1990: 6) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร แฮริส (Haris.1995: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศทางการศึกษา คือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามในแนวทาง ที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งโดยความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยจัดให้มีการช่วยเหลือ ชี้แนะในการจัดกระบวนการเรียนรู้อุปกรณ์การทำงานของครูในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

### 1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เชื้อนบางกลาง อำเภอบ้านนั้งस्ता สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ประกอบด้วย 7 ด้าน จำนวน 50 ข้อ 1. ด้านการนิเทศการสอน จำนวน 7 ข้อ 2. ด้านการพัฒนาบุคลากร จำนวน 9 ข้อ 3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 7 ข้อ 4. ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 ข้อ 5. ด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ จำนวน 7 ข้อ 6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 7 ข้อ 7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1993: 247) โดยผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อย ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เชื้อนบางกลาง อำเภอบ้านนั้งस्ता สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 เป็นคำถามปลายเปิด

## 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันรัชต์ภาคย์ ศูนย์จังหวัดยะลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนถึงผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เชื้อนบางกลาง อำเภอบ้านนั้งस्ता สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เชื้อนบางกลาง อำเภอบ้านนั้งस्ता สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน โดยใช้วิธีการส่งและรับคืนด้วยตนเองภายใน 20 วัน นับตั้งแต่วันที่ส่ง 3. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบจำนวนแบบสอบถาม และความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่า ยังไม่ครบตามจำนวน หรือแบบสอบถามยังไม่มี ความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนดำเนินการตามที่พบ 4. เมื่อได้แบบสอบถามครบถ้วนและมีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเขียนหมายเลขของแบบสอบถามแต่ละฉบับ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

## 3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติในการวิจัย คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เชื้อนบางกลาง อำเภอบ้านนั้งस्ता สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่า

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายข้อและโดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) (ยุทธ โภยวรรณ.2564 : 112) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ แต่ช่วงมีความหมาย ดังนี้

## ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษายุทธศาสตร์การบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบยทธศาสตร์การบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในยทธศาสตร์การบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์

สถานภาพ	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	24	22.20
หญิง	84	77.80
รวม	108	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	21	19.50
30 – 40 ปี	51	47.20
41 ปีขึ้นไป	36	33.30
รวม	108	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	83	76.90
สูงกว่าปริญญาตรี	25	23.10
รวม	108	100.00
4. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	32	29.60
10-20 ปี	46	42.60
20 ปีขึ้นไป	30	27.80
<b>รวม</b>	<b>108</b>	<b>100.00</b>

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหาร

สถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารงานด้านการนิเทศภายใน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการ	
			บริหารงาน	อันดับที่
			นิเทศ	
1. ด้านการนิเทศการสอน	4.40	0.28	มาก	5
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.45	0.25	มาก	1
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.42	0.46	มาก	3
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.42	0.26	มาก	3
5. ด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้	4.39	0.27	มาก	6
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.41	0.27	มาก	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.28	มาก	2
<b>รวม</b>	<b>4.41</b>	<b>0.20</b>	<b>มาก</b>	

จากตารางที่ 2 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.41$ , S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.45$ , S.D. = 0.25) รองลงมาคือ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ( $\bar{x} = 4.43$ , S.D. = 0.28) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ ( $\bar{x} = 4.39$ , S.D. = 0.27)

## อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง บทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

1.ระดับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารงานด้านการนิเทศภายใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องของการนิเทศภายในมีความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ในการนิเทศ มีความชำนาญเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สามารถให้คำแนะนำหรือเป็นที่พึ่งทางวิชาการแก่ครูได้ ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับนับถือในเชิงวิชาการ ทำให้ผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านการนิเทศภายใน และสามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อผลสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน เนื่องจากการนิเทศมีผล

ทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในวิชาชีพ โดยมีผู้บริหารทำหน้าที่คอยช่วยเหลือครูในการแนะนำ ปรับปรุงการเรียนการสอนหรือภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นหรือดีขึ้น ผู้บริหารต้องคำนึงถึงบทบาทของการนิเทศ ไม่ใช้การจับผิดหรือหาข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน แต่เป็นการสร้างสัมพันธภาพการทำงานและรับผิดชอบร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นการเสริมเติมเต็มการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครู เพื่อให้ครูได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นไปสู่เป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู การนิเทศเป็นการให้กำลังใจแก่ครู ซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ เนื่องจากขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากผู้บริหารนิเทศไม่ได้สร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาที่ย่อมประสบผลสำเร็จได้ยาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิลาวัลย์ ไชยล่ำยา (2564 : 107) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายสามพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้ได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิลาวัลย์ สมฤทธิ์ (2565: 21) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีกระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้

## สรุปผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เรื่อง บทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ปรากฏดังนี้ 1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวในด้านต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏดังนี้ 2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับระดับบทบาทการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.1 ระดับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ 2.2 ระดับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน พบว่าภาพรวมมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนของครูมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกระบวนการ การเรียนการสอน และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการช่วยเหลือ แนะนำ และปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก 2.3 ระดับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่าภาพรวมมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมี

บทบาทในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดโดยมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากรองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารจัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ โดยมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก 2.4 ระดับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่าภาพรวมมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากรองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารคำนึงถึงความเหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรของ สถานศึกษา โดยมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก 2.5 ระดับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าภาพรวมมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากรองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก 2.6 ระดับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู พบว่าภาพรวมมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากรองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำและจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำวัสดุ เครื่องมือและวิธีการต่างๆมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู โดยมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก 2.7 ระดับบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่าภาพรวมมีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก

### 3. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบ

#### ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

#### 1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนของครู
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรสนับสนุนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน
5. ด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู ผู้บริหารควรแนะนำให้ครูเลือกสื่อการเรียนรูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรูเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียน
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้สถานศึกษาผ่านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

## 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทการบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียงอื่น นำเปรียบเทียบ เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปใช้ประโยชน์สูงสุด
2. ควรศึกษางานวิจัยเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการปฏิบัติการณ์นิเทศภายในที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการนิเทศภายในและกระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

## References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2560). การนิเทศภายในสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2567, จาก <http://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>.
- คนฉรรรณ เกษงาม. (2560). ความต้องการการนิเทศการสอนของครูสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรีอำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- กฤษฎา พรหมอินทร์. (2561). การศึกษากระบวนการนิเทศแบบเสริมพลังอำนาจในการสร้างประสิทธิภาพระบบการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา. 29(1): 179-192
- จรุณี แก้วเอี่ยม. (2560). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ชัลวานี ดิงนามอ. (2560). พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ญาณิ ญาณะโส. (2562). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยะของ และตราด. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ระยะของ: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- ณัฐพร วัตถุ. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- เดือนใจ ศรีชะฎา. (2560). รายงานวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HTM 327 การจัดการแผนบริการส่วนหน้า สาขาวิชาการจัดการโรงแรม และการท่องเที่ยว. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ธารทิพย์ คำยศ. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต3. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

เนรัญชญาดา หอมทิพย์. (2560). ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

นายาณี ยาเล. (2561). การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวรรณี-สามัคคี อำเภอศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บุศอร สละตี. (2560). การบริหารงานด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำสายบุรี อำเภอรามัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บุชิตา จันทร์สิงค์โท. (2560). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 มีนาคม 2560 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ปณิดา กันกาด. (2564). การทำวิจัยในชั้นเรียน สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2564. จาก <http://www.chumphon2.mju.ac.th/km/?p=425>

ปริญานูช บุรีรักษ์. (2563). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสาสน์ เขตการปกครองที่ 6. ศึกษาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

กรณาธิป ชิดวงษ์. (2566). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. [เว็บบล็อก]. เข้าถึงได้จาก: <https://etheses.rbru.ac.th/pdfuploads/allfile-515-file01-2024-03-14-11-00-05.pdf>. [15 เมษายน 2567].

กำชัย ยุกติชาติ. (2564). การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแก ประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรกำแพงเพชร.

ปนัดดา ศิริพัฒน์กุล. (2560). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ระยอง: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จรินทร์ อุตสาหะ. (2563). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. 8(2): 17-31.

ประภารัตน์ พนานุสรณ์. (2560). บทบาทผู้บริหารในการนิเทศภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พนัส หันนาคินทร์. (2560). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

พงศร์พี ปริदानันท์. (2560). การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พัชรินทร์ สำนักวิชา. (2565). ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา  
ระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

จริยาภรณ์ เรืองเสน. (2563). แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
กำแพงเพชร. 3(6): 1-13

พรรัตน์ สังข์สูตร. (2565). การนิเทศการศึกษางานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภออินทร์บุรี สังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

จำลอง ไชยยา. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบพัฒนาการร่วมกับการชี้แนะทางปัญญาเพื่อ  
เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบสมดุลงานสำหรับครูผู้สอนเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์  
กรุงเทพฯ: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.

ยง วัชชวัลคุ. (2561). การนิเทศการศึกษา. นนทบุรี: ชัยศิริการพิมพ์.

มาราณี สัสดีวงศ์. (2560). ปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต1. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ยะลา:  
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

รวีสร่า แบ่งคุณญาติ และสมกุล ถาวรกิจ. (2563, มกราคม-มิถุนายน). บทบาทการนิเทศภายในของ  
ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วารสาร  
สังคมศึกษา มมร สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ปีที่ 1 ฉบับที่  
1

รัชณี สุวรรณเกษร. (2560). องค์ประกอบของการนิเทศภายในสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม  
2564. จาก <http://www.gotoknow.org/posts/192681>.

รัตนา ชุมไธสง. (2565). สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
บุรีรัมย์.

วิลาวัลย์ ไชยลำยา. (2560) การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายสามพญา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ยะลา :  
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วารุณีย์ วงศ์สีชา. (2560). การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ  
ประถมศึกษา สกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราช  
ภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สุนันทา สบายบรรณ. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต บริหารการศึกษา  
ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

สุรัชย์ คุณแก้ว. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษามัธยมศึกษากลุ่มดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่.  
วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. (2566). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา  
ระดับชาติ 3 ปีซ้อนหลัง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 – 2563. ยะลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักประกันคุณภาพการศึกษา (2564) การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2566. จาก <https://oldweb.western.ac.th/index.php/th/chaqa-jd/qa-jd/qa-jd-2>

อัมพร เพชรโชติ. (2560). กระบวนการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานบุคคลกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อาทิตย์ รัตนสุริยา. (2560). กระบวนการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอาชีวศึกษายะลา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

อาหามะ คือระ. (2561). การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อิสรา พิมศิริ. (2563, มกราคม-เมษายน). บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต19. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1.

โชคระวี เจียมพุก. (2563). กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ญาณิ ญาณะใส. (2562). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยะของ และตราด. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ “วิชาการล้ำนาเพื่อการศึกษาและพัฒนายุค 4.0” ครั้งที่ 1 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 (หน้า 304-317) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา

ฐาปนา จ้อยเจริญ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันเชิงรุกของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก : <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1003/1/g571120037.pdf>. [20 มิถุนายน 2567]. ธารทิพย์ ด้ายศ. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก: <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/654>. [15 เมษายน 2567].

นฤมล อึ้งเจริญ. (2564). ทักษะการนิเทศของผู้บริหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารสิรินธรปริทรรศน์. 23(1):

22-32.

ปกรณพงศ์ อินทองแก้ว. (2563). ปัจจัยและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา. 5(1): 24-42.

ประภาภรณ์ พลรักษ์. (2560). แนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า. 4(2): 41-48

กาญจนา ทองดี. (2564). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์.

วรัญญา ศรีสุข. (2565). การนิเทศภายในของสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา.

ประยูร วงศ์คำ. (2566). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. วารสารวิชาการศึกษา.

จักรพันธ์ จันทร์เจริญ. (2567). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู. วารสารวิจัยราชภัฏ.

Yarbrough, B.D. (2011). The program evaluation standards: A guide for evaluators and evaluation users (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Adams, P. and Dickey, G. (1978). Basic Principles of Supervision. New York: American Book.

Allen, N. J. (1995). A Three – Component Conceptualization of Organizational Commitment. British Columbia: Whistler.

Acheson, K.A. and Gall, M.D. (2003). Clinical Supervision and Teacher Development: Perspectives and Inservice Applications. 5th ed. New York: John Wiley & Sons.

Beach, D.M. and Reinhart, J. (2000). Supervision Leadership: Focus on Instruction. Boston: Allyn and Bacon.

Burton, W. and Bruckner, J. (1955). Supervision: A Social Process. New York: Appleton-Century

Downing, J. (1968). Reading Readiness. New York: Business Publications.

Glatthorn, A.A. (1984). Differentiated Supervision. Washington D.C.: Association for Supervision and Curriculum Development.

Glickman, Gordon and Ross – Gordon. (2007). Supervision of Instruction : A developmental approach (7th ed.). Boston: Allyn & Bacon.

Good, Carter V. (1973). Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book.

Harris, B.M. (1985). Supervisory Behavior in Education. 2d ed. Englewood cliff, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Likert, Rensis. (1933). A Technique for the Measurement of Attitude. Chicago: Read Mc Nally.

Marks, J.R and et al. (1978). Handbook of Educational Supervision: A Guide for the Practitioner. Boston: Allyn and Bacon.

Marquardt, M.J. (2002). Building the Learning Organization Mastering the 5 Elements for Corporate Learning. New Jersey: Prentice-Hall.

Malone, K. (1994). Introduction to Educational Leadership. 5 th ed. New Jersey : Prentice-Hall.

Murangi, V. K. (1996). Instructional supervision in Namibia a study of high school teacher and supervisor perceptions. Dissertation Abstracts International, 56(7), 22-A.

Neagley, R.L. and D.N. Evans. (1967). Handbook for Effective Curriculum Development. Englewood Cliffs. N.J. : Prentice-Hall.

Oliva, P & Pawlas, G. (2004). Supervision for today's schools. United State of America: Malloy Lithographing.

O'Dell, C. and Grayson, C. (1998). If Only We Know What We Know. Identification and Transfer of Internal Best Practice. California: Management.

Sepulveda, C. and J.P. Gupta. (1981). Glossary of Terms Used in Planning Development and Health. Bangkok: ESCAP.

Sergiovanni, T.J. and Starratt, R.J. (1988). Supervision: Human perspectives. New York: Mc Graw-Hill.

Stoop, E. (1978). Handbook of Educational Supervision: A Guide for the Practitioner. Boston: Allyn and Bacon.

Tilahun, Beyene. (2002). The Kind of School Supervision Need in Developing Countries Case Study Ethiopiar, Dissertation Abstracts International.(45), 5

Thomas, J. and Robert, J. (1988). Effective schools and Effective Teachers. Boston: Allyn and Bacon.

Wayne, Bulles. (2001). Perception of Elementary School Principals Concerning Their Role in Supervision, Dissertation Abstracts International. (41), 5.